

CARLES ROQUÉ - LLUÍS PALLÍ

**LES INSCULTURES
DE MONTAGUT PETIT
(VALL-LLOBREGA)**

PUBLICACIONS DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
DEL BAIX EMPORDÀ

EXTRET DEL VOLUM NÚM. 20

MMI

LES INSCULTURES DE MONTAGUT PETIT (VALL-LLOBREGA)

CARLES ROQUÉ - LLUÍS PALLÍ

INTRODUCCIÓ

L'existència de diferents menes de gravats relacionats amb el megalitisme és un fet ben conegut i documentat a la comarca del Baix Empordà. De fet, des dels primers estudis sobre els monuments megalítics ençà, són nombrosos els treballs en què s'ha fet constar la presència de cassoletes, reguerons, creus i altres signes insculpts directament sobre cistes, dòlmens, menhirs i coves sepulcral, o bé en roques de la seva rogalia (CAZURRO, 1912; ESTEVA, 1957, 1958, 1964, 1965, 1967, 1970 i 1978; BADIA, 1977; ESTEVA i TARRÚS, 1982; OLIVA, 1945-46; PALLÍ i ROQUÉ, 1991; TARRÚS et al., 1990; TARRÚS i CHINCHILLA, 1992; ROQUÉ et al., 1995).

En un treball anterior (ROQUÉ et al., 1995) es van descriure els 34 conjunts de gravats localitzats fins aquell moment als massissos de les Gavarres i de Begur. Ja llavors s'apuntava que en el futur noves descobertes haurien d'enriquir aquell inventari, al qual ara s'afegeixen les inscultures de Montagut Petit.

LOCALITZACIÓ

Els gravats que es descriuen es troben a l'eix de la divisòria d'aigües que separa les rieres de Bell-lloc i de Vall-llobrega, entre els cims de Montagut i Montagut Petit, dins el terme municipal de Vall-llobrega, a

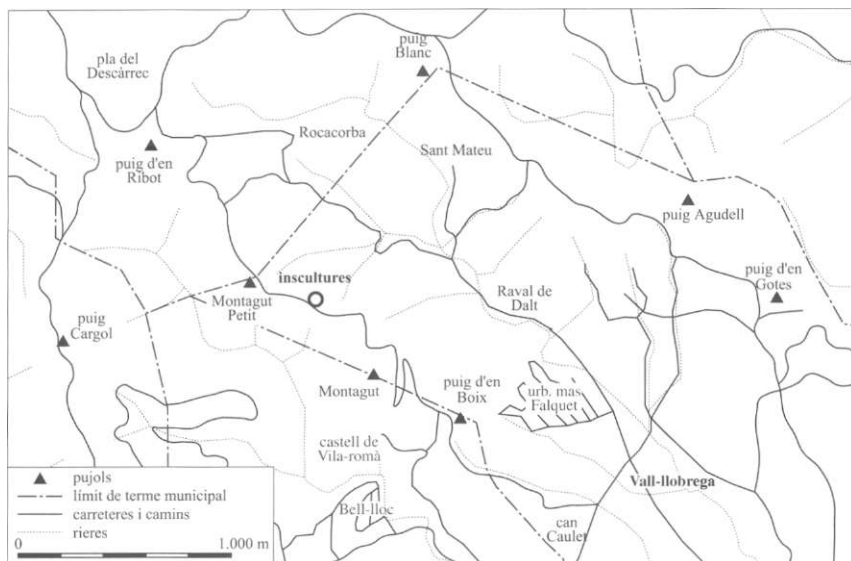

Fig. 1. Situació de les insculptures de Montagut Petit.

uns 250 m sobre el nivell del mar (figura 1). Per accedir-hi cal prendre el camí de carro que des de can Caulet i el mas Rius de Vall-llobrega s'enfila cap a Fitor. Després d'uns 2.500 m, just deixat enrere el cim de Montagut, aquest camí arriba a un coll i comença a carenar. En aquest punt cal deixar la pista i prendre un corriol mig amagat que va pujant per la carena i que ressegueix un antic mur de pedra. Uns 150 m més al nord, en un lloc elevat i al costat dret del mur, hi ha el conjunt de roques naturals on es localitzen les insculptures.

Des d'aquest indret es pot veure, a ponent, el puig Cargol; a migdia, la Torre Valentina, Sant Antoni de Calonge i Palamós; al sud-est, el puig Montagut, i a l'est-sud-est, els pujols del Terme i Morera. La vegetació no permet albirar res cap a l'est ni cap al nord.

DESCRIPCIÓ

Es tracta d'un conjunt de gravats repartits sobre la superfície de dues roques molt properes, les quals formen part d'una agrupació de petites prominències rocalloses afaiçonades en esquistos negrosos pigallats. Ambdues es troben *in situ*, és a dir, no han estat separades del massís rocós.

La roca situada a llevant (suport 1) presenta insculpidas 6 cassoletes

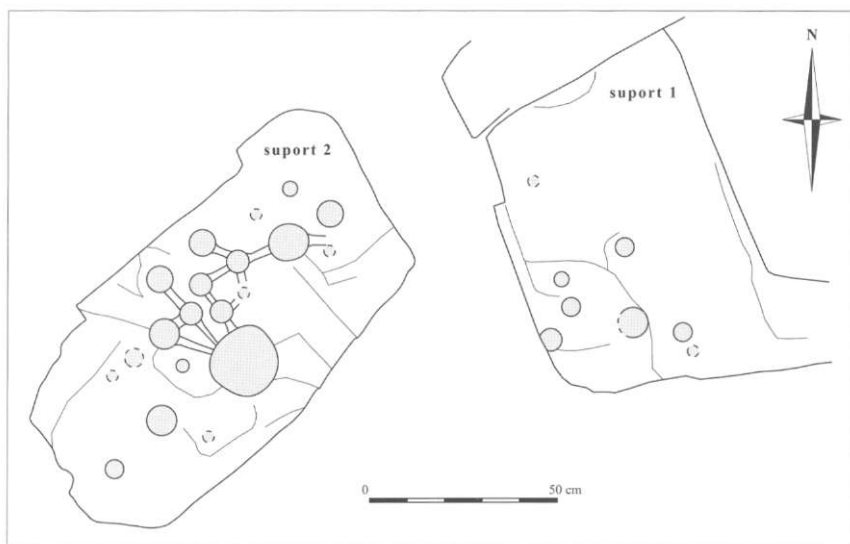

Fig. 2. Esquema en planta dels gravats de Montagut Petit.

segures, ben conservades, i 2 de dubtoses, molt erosionades. La més gran fa 8 cm de diàmetre per 4 cm de profunditat (figures 2 i 3).

La roca de ponent (suport 2) té uns gravats més complexos (figures 2 i 4). S'hi reconeixen 19 cassolletes, 6 d'elles bastant degradades. Les seves mides varien entre un màxim de 10 cm de diàmetre per 4 cm de fons, i un mínim de 3,5 cm de diàmetre per 2 cm de profunditat. A la part central del suport aquestes cassolletes estan connectades per reguerons poc pro-

Fig. 3. Fotografia dels gravats del suport 1 de Montagut Petit.

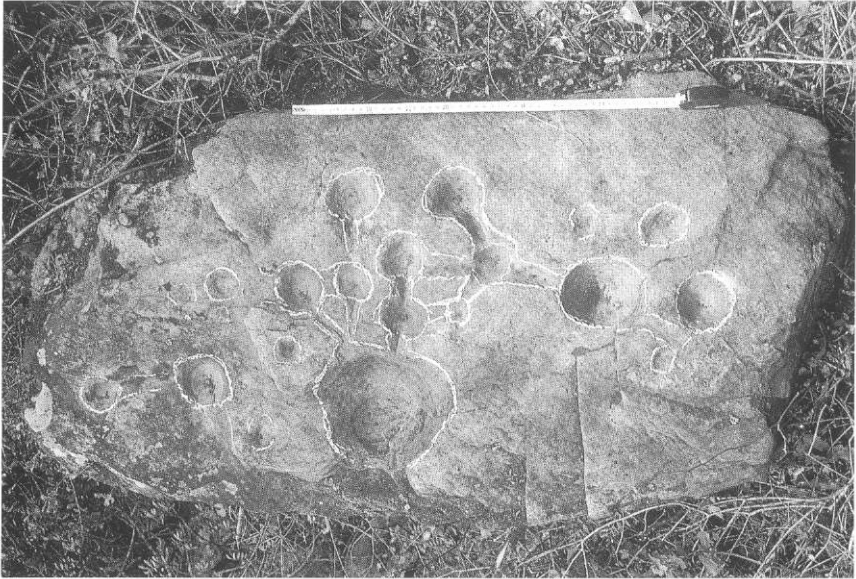

Fig. 4. Fotografia dels gravats del suport 2 de Montagut Petit.

funds, tres dels quals van a parar a un bassi de 20 cm de diàmetre i 7,5 cm de fons. Cap als extrems de la roca els reguerons, i també les cassoletes, es van desdibuixant, sens dubte per efecte de la disgregació que ha patit la roca. Tot i que és difícil de determinar amb seguretat, sembla que originalment la superfície gravada estava lleugerament inclinada cap al nord-est.

Cal afegir que a uns 200 m al nord-oest d'aquestes inscultures, també sobre la divisòria d'aigües i molt a prop de la part més alta del puig Montagut Petit, hi ha una cassoleta artificial aïllada sobre un aflorament rocallós bastant disgregat (suport 3). Les seves dimensions són 5 cm de diàmetre per 3 cm de fons. Al seu voltant hi ha tres cassoletes dubtoses.

DISCUSSIÓ

La tipologia dels gravats de Montagut Petit coincideix amb la d'altres inscultures descrites al massís de les Gavarres. Així, la presència de cassoletes connectades per reguerons ha estat constatada a la rodalia del dolmen del Doctor Pericot (ESTEVA i TARRÚS, 1982); a la roca dels Àngels que fou figurada per ESTEVA (1970), avui desapareguda; a la roca del Llobinar (TARRÚS et al., 1990); als fragments de la llosa trencada de mas Rostoll I i a l'aflorament de mas Rostoll II (ROQUÉ et al., 1995). De tots aquests gravats, els més semblants són els de la roca del Llobinar, en

què es combinen cassoletes aïllades, cassoletes connectades per reguerons i un gran bassi.

Com la majoria de roques amb inscultures de les Gavarres, les de Montagut Petit es localitzen en un indret elevat i dominant, relativament proper a un megàlit. En aquest sentit, cal fer constar que el dolmen de Montagut es troba a uns 450 m al sud-est sobre la mateixa carena, i que en una de les lloses caigudes d'aquest monument funerari hi ha una cassoleta gravada (ESTEVA, 1965). A més, les inscultures de Rocacorba (rodalia del mas Cabré, ROQUÉ et al., 1995), formades per diverses agrupacions de cassoletes aïllades, es situen a uns 750 m al nord, en un punt que domina plenament la conca de la riera de Vall-llobrega.

La distribució espacial dels gravats descoberts fins ara en aquest sector de les Gavarres és prou significativa, ja que apareixen repartits sobre la divisòria d'aigües de la riera de Vall-llobrega, fet que indueix a pensar que podien haver servit com a marques territorials d'una comunitat prehistòrica establerta en aquesta zona (figura 5). Aquest estil d'organització entorn d'una vall ha estat constatat, per exemple, a la veïna comarca de l'Alt Empordà (CARRERAS et al., 1996).

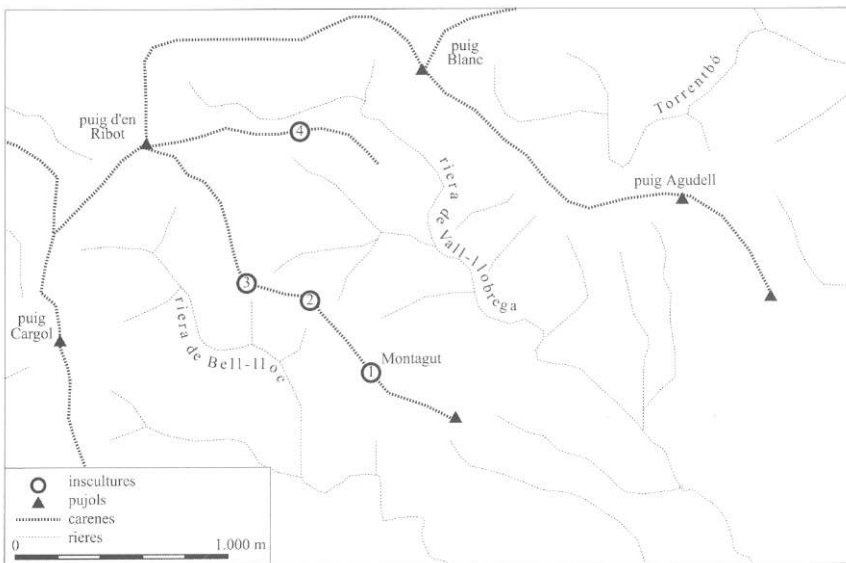

Fig. 5. Situació dels monuments megalítics i de les roques amb inscultures de la conca de la riera de Vall-llobrega. 1. dolmen de Montagut; 2. inscultures de Montagut Petit (suports 1 i 2); 3. inscultures de Montagut Petit (suport 3); 4. inscultures de Rocacorba.

BIBLIOGRAFIA

- BADIA, J. (1977): *L'arquitectura medieval de l'Empordà*, vol. I. Baix Empordà, Diputació de Girona.
- CARRERAS, E.; BOFARULL, B.; GAY, P.; TARRÚS, J. (1996): Inscultures i terrores dolmènics a l'Alt Empordà. *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, 36:197-211, Girona.
- CAZURRO, M. (1912): *Los monumentos megalíticos de la provincia de Gerona*. Junta para la Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas, Centro de Estudios Históricos, Madrid.
- ESTEVA, L. (1957): Prehistoria de la comarca Guixolense. Vol. I, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, Girona.
- ESTEVA, L. (1958): Prehistoria de la comarca Guixolense. Vol. II, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, Girona.
- ESTEVA, L. (1964): *Sepulcros Megalíticos de Las Gabarras*. Vol. I (Gerona), Corpus de Sepulcros Megalíticos, 3, Girona.
- ESTEVA, L. (1965): *Sepulcros Megalíticos de Las Gabarras*. Vol. II (Gerona), Corpus de Sepulcros Megalíticos, 4, Girona.
- ESTEVA, L. (1967): El menhir del mas Ros. *Ancora*, Sant Feliu de Guíxols.
- ESTEVA, L. (1970): *Sepulcros Megalíticos de Las Gabarras*. Vol. III (Gerona), Corpus de Sepulcros Megalíticos, 5, Girona.
- ESTEVA, L. (1978): Sepulcros megalíticos de las Gabarras. Noticias complementarias. *Cypsela* II, Girona.
- ESTEVA, L.; TARRÚS, J. (1982): Dolmen del Dr. Pericot. *Cypsela* IV, Girona.
- OLIVA, M. (1945-46): Colgante de pizarra del megalito de Puig ses Forques. *Ampurias*, vol. VII-VIII, Barcelona.
- PALLÍ, L.; ROQUE, C. (1991): Un nou monument megalític a Calonge: el menhir del mas Mont. *Estudis sobre el Baix Empordà*, 10:49-53, Sant Feliu de Guíxols.
- ROQUÉ, C.; PALLÍ, L.; TARRÚS, J.; CARRERAS, E. (1995): Aportacions al coneixement dels gravats prehistòrics dels massissos de les Gavarres i de Begur. *Estudis sobre el Baix Empordà*, 14:77-90, Sant Feliu de Guíxols.
- TARRÚS, J.; BADIA, J.; BOFARULL, B.; CARRERAS, E.; PIÑERO, M.D. (1990): *Dòlmens i menhirs, 48 monuments megalítics del Baix Empordà, el Gironès i la Selva*. Guies del Patrimoni Comarcal, 8, Carles Vallès, editor. Figueres.
- TARRÚS, J.; CHINCHILLA, J. (1992): *Els monuments megalítics*. Quaderns de la Revista de Girona, 17, Girona.